

Dějiny psychologie

Humanistická a existenciální
psychologie

Humanistická a existenciální psychologie

- třetí proud psychologického myšlení
- povznášení a zdůraznění typicky lidských aspektů (tvořivost, láska, subjektivnost člověka, aktivita, seberealizace, autentičnost...)
- největší rozkvět v 60. a 70. letech 20. století v USA

Předchůdci

- filozofický existencialismus, fenomenologie (Kierkegaard, Heidegger, Husserl, Dilthey)
- psychoanalýza (Jung, Reich, Fromm, Rank, Horneyová, Adler...)
- gestalt psychologie

Pionýři a zakladatelé

- Viktor E. Frankl
- Ronald David Laing
- Medard Boss
- Ludwig Binswanger
- Abraham Maslow
- Carl Rogers
- Rollo May
- Roberto Assagioli

Viktor Frankl (1905-1997)

- podstatou člověka je touha po smyslu
- vůle ke smyslu
- zakladatel logoterapie

Ronald David Laing (1927-1989)

- jeden z hlavních představitelů existenciální psychoterapie
- kritik psychiatrie
- terapeutický vztah – autentické setkání dvou lidských bytostí

George Kelly (1905-1966)

- přechůdce humanistické psychologie
- **teorie osobních konstruktů** – jak člověk vytváří, interpretuje nebo dodává význam určitému aspektu světa

James Bugental (1915-2008)

- jeden ze zakladatelů humanistické psychologie
- psychoterapie jako „filozofické dobrodružství“
- 1963 manifest humanistické psychologie *Humanistic Psychology: A new breakthrough*

Humanistická psychologie

□ 5 základních postulátů humanistické psychologie

- lidské bytosti nemohou být redukovány na jednotlivé součásti nebo funkce
- lidské bytosti existují v jedinečném lidském kontextu
- lidské bytosti si uvědomují samy sebe v kontextu ostatních lidí
- lidské bytosti mají možnost volby a tím také odpovědnost
- lidské bytosti směřují k určitému cíli, jsou si vědomy, že mohou ovlivnit budoucí události, a hledají smysl, hodnoty a tvořivost

Abraham Maslow (1908-1970)

- teoretik, výzkumník
- zkoumání sebe-realizovaných jedinců, výzkum vrcholných zážitků
- teorie motivace
- hierarchie potřeb

Carl Rogers (1902-1987)

- terapeut
- 1951 Client Centered Therapy (**na klienta zaměřená terapie**)
- klient **subjektem** léčby
- potřeba sebeúcty, kladného přijetí
- já vs. ideální já

Rollo May (1909-1994)

- ❑ čerpal z psychoanalýzy a z existencialismu
- ❑ teorie motivace
- ❑ významný psychoterapeut

Základní témata humanistické ps.

- Jací jsme coby lidské bytosti?
- Jaká je povaha subjektivního prožívání?
- Jaký je náš potenciál?
- Jak můžeme nejlépe podpořit změnu a osobní růst?
- Čeho jsme součástí?

(podle Hiles, 2000)

Kritika humanistické psychologie

- ❑ postrádá integrovanou, jasnou teorii
- ❑ nedostatečný empirický základ – spíše naznačuje orientaci psychologie
- ❑ důraz na seberealizaci může vést k sebestřednosti

Přínos humanistické psychologie

- nová témata do psychologie, kritika redukcionistických přístupů – až posun paradigmatu
- nové metody psychoterapie

Zařazení humanistické psychologie vzhledem k Watsonovým dimenzím

- vědomý mentalismus
- obsahový subjektivismus
- indeterminismus
- molární přístup
- idiografický přístup
- utilitarismus
- kvalitativní přístup
- dynamický přístup

Doplňující literatura

- **Maslow, Abraham H.** (1943). A theory of human motivation. *Psychological Review*, 50, 370-396.
- **Rogers, Carl R.** (1946). Significant aspects of client-centered therapy. *American Psychologist*, 1, 415-422.
- **Rogers, Carl R.** (1947). Some observations on the organization of personality. *American Psychologist*, 2, 358-368.

Doplňující literatura

- ***Thinking Allowed*** - Interview with **Rollo May**
- **Frankl, Viktor E.** (1994). *Člověk hledá smysl. Úvod do logoterapie*. Praha: Psychoanalytické nakladatelství.
- **Frankl, Viktor E.** (1997). *Co v mých knihách není. Autobiografie*. Brno: Cesta.